

Recensie 'Boze geesten' | Theatraal vuurwerk met een wrange nasmaak

'Boze geesten' wordt bevolkt door een samenraapsel aan figuren van wie je niemand vrijwillig tot je vriendenkring zou toelaten. ©Raymond Mallentjer

NINA DILLEN

Vandaag om 13:02

Lazarus vervolledigt met 'Boze geesten' zijn Dostojevski-kwartet volgens het beproefde succesrecept: een klassieker meeslepend en behapbaar naar het podium vertalen, zonder oppervlakkig te worden.

Wat gebeurt er als mensen met radicale ideologieën en zonder ethisch kompas de samenleving door elkaar willen schudden? Het antwoord schuilt vandaag in menig nieuwsbericht, maar de Russische schrijver Fjodor Dostojevski vroeg het zich in 1872 al af. In 'Boze geesten', de meest politieke van zijn vier grote romans, wordt de rust in een plattelandsdorp verstoord wanneer de jonge generatie een revolutie probeert te ontketen.

Het theatergezelschap Lazarus rondt met deze bewerking zijn Dostojevski-kwartet af - eerder gooide het zich al op 'De idioot', 'Misdaad en straf' en 'De gebroeders Karamazov'. De inventieve theaterversie serveert meer van hetzelfde smakelijke recept: een klassieker meeslepend en behapbaar naar het podium vertalen, zonder oppervlakkig te worden. Met theatraal vuurwerk, sterk spel en humor als hoofdingrediënten.

Geen enkel talent

De scène is bevolkt door een samenraapsel aan figuren van wie je niemand vrijwillig tot je vriendenkring zou toelaten. Radicaal revolutionair Pjotr (Pieter Genard) spant de kroon, een praatjesmaker die 'geen enkel talent' heeft maar wel over lijken gaat om anderen voor zijn kar te spannen. Het meest viseert hij de getormenteerde Nikolaj Stavrogin (Joris Van den Brande), die zelf van geen hout pijlen weet te maken en zich van de ene loze romance in de andere stort met Marja, Dasja (Lilith Pas) en Lisa (Anna De Graeve).

Daar staat een conservatieve garde tegenover, met Nikolajs moeder Warwara (Ineke Nijssen) en Pjotrs vader Stepan (Koen De Graeve) - een schrijvende romanticus die de revolutie met lede ogen aanziet maar letterlijk geen alternatief weet te verwoorden. Sjatov (Günther Lesage) en Kirilov (Ryszard Turbiasz) schipperen tussen beide extremen in.

Extremisme

De karakters laten zich afwisselend van hun slechtste kant zien en raken verstrikt in een web van intriges en bedrog, binnen een grimmiger wordend sfeertje. Koorzang raakt overstemd door pompende beats, een kroonluchter vervelt tot discobol en beide kampen raken steeds meer het noorden en hun morele kompas kwijt. De weinig opbeurende bottomline over hoe extremisme ontaardt in geweld, wordt verteerbaar door humor. Netjes gedoseerd, zodat de geloofwaardigheid niet in het gedrang komt. Zelfs niet bij een karikatuur als Stepan, die even hilarisch als meelijwekkend is. Dat zijn personage echo's oproept van hedendaagse politieke leiders, is zowel komisch als wrang.

Niet alle verhaallijnen van de twaalf personages zijn even helder te volgen, maar dat staat de essentie niet in de weg. Wie zich daarop stukbijt, kan zich in de 800 pagina's tellende roman verdiepen. Alle anderen mogen blij zijn dat Lazarus dit tot op het bot gedaan heeft.

'Boze Geesten' speelt tot 22 maart in theater Arsenaal, daarna op tournee.